

L'ARXIU DE TV3, UN TRESOR NACIONAL

Quasi quaranta anys d'història de les emissores de ràdio i televisió de la Generalitat es condensen en més de 415.000 hores encapsulades en aquest departament de documentació

TEXT **Toni Vall** / FOTO **Cèlia Atset**

El compte de Twitter @arxiuTV3CatRadio és ja un referent del *timeline* de tots els tuitaires als quals quasi cada dia els ve de gust fer una mirada enrere sense ira i amb la dosi justa i sana de nostàlgia. Quasi quaranta anys d'història i d'històries de les emissores de ràdio i televisió de la Generalitat es condensen en unes 415.000 hores. Són les que avui en dia hi ha encapsulades dins dels robots digitals que emmagatzemen tots els continguts que acumula aquest arxiu tan valuós. El departament de documentació de TV3 i Catalunya Ràdio és una institució de la casa, un valor fonamental que nodreix de continguts i, sobretot, de memòria els periodistes i reporters del present sempre que necessiten –és molt sovint– alguna imatge d'arxiu, alguna dada de context, alguna recerca d'informació, ja sigui de fàcil resolució o d'allò més exigent. L'arxiu té un aparador, el compte de Twitter que diàriament des de fa sis anys publica continguts que exciten el subconscient i l'imaginari de teleaddictes i els àvids de curiositats. Efemèrides, peticions que es poden satisfer –el manga *Bola de drac* i altres, que és molt demandat i

no el poden difondre per falta dels drets d'emissió– i afany divulgatiu sense fi per donar a conèixer joies desconegudes, històries que val la pena descobrir, fons d'hemeroteca per entendre millor el present a través de tantíssimes hores del passat. I nostàlgia? Sí, d'acord, això també. L'arxivisme, un dels oficis més bonics del món. També dels més desconeguts i infravalorats. La seva és una feina sorda, que no rep reconeixements però sense la qual l'engranatge de les empreses audiovisuals i periodístiques aniria coix.

Fa temps, anys, que vull visitar el departament de documentació de Televisió de Catalunya. Per fi ho faig. Conec la Montse Català, la seva cap, i també la Montse Bailac, figura fonamental del documentalisme de la casa des de fa molts anys. Recorden que el departament existeix des del precís moment de la posada en marxa de TVC, l'any 1983, però assenyalen el 2003 com la data fonamental, perquè la posada en marxa del canal 3/24 va impulsar l'ens a emprendre la digitalització total de l'arxiu històric. Una feina titànica unida a la també fonamental digita-

lització de les 10.000 cintes de la còpia legal –les emissions diàries–, tasca que van externalitzar. La feina de digitalització total està força avançada, però s'acabarà algun dia? Sempre apareixen nous materials, com per exemple recentment un carregament de cintes provinents de la delegació de les Balears amb originals molt interessants que val la pena guardar i indexar degudament.

Una seixantena de persones treballen al departament per poder cobrir tots els horaris possibles (de 7 del matí a 12 de la nit cada dia de l'any) i complir amb totes les tasques: premsa, servei de venda d'imatge, indexació de les imatges d'agència, l'arxiu corporatiu, l'arxiu històric, la discoteca... La consciència de la importància de l'arxiu, la seva posada en valor, és més aviat recent. La inèrcia del dia a dia porta a pensar i prioritzar la producció, el producte acabat. I val la pena pensar més transversalment, reivindicar la feina d'aquells que des del present vetllen perquè el passat llunyà i el passat immediat siguin visibles, accessibles, tangibles. L'arxiu de TV3, un tresor nacional. ●

LES 10 JOIES

1. L'habitació de les Betacam

“Són peces úniques”, les responsables de l'arxiu no tenen dubtes al respecte. Un dels magatzems té un llarg passadís de prestatges a rebentar d'aquest sistema d'enregistrament ja en desús però que durant moltíssims anys va ser el rei. El procés de digitalització ja ha portat a la destrucció de moltes cintes, l'espai és un bé preuat. La RAI, m'expliquen, no ha destruït res. Però, esclar, ells tenen unes quantes naus industrials per emmagatzemar quasi fins a l'infinit.

2. La calaixera dels retalls

Un vestigi del passat. Un gloriós vestigi del passat. A la paret del fons de la sala gran del departament de documentació s'hi conserva aquest dinosaure –en el sentit més afectuós de la paraula– que ja ningú usa però que és un atrezzo fabulós. Calaixos plens de carpetes amb retalls de premsa –diaris i revistes– de tota mena de personalitats rellevants de la història. Polítics, artistes, empresaris, mandataris nacionals i internacionals... Remeno una mica i les primeres carpetes que ensopego són les de Josep Tarradellas i el dictador Franco. Els arxivadors amb els retalls classificats per temes van passar ja a millor vida però aquests resisteixen, irreductibles.

3. L'agenda del ¿primer? TN

Guardada en un armari juntament amb altres relíquies, és l'agenda que algú –potser Salvador Alsius?– va escriure el dia del que potser és el primer TN de TV3. 16 de gener de 1984: 25 anys d'Esade, Jordi Pujol a Lleida, Túnel del Cadí, Banca Catalana, la Companyia Elèctrica Dharma al Mercat de les Flors –a la secció de societat i no a la de cultura (?)–, logo de la Barcelona olímpica, presa de possessió dels militars... Una joia es miri per on es miri.

4. El robot

Més ben dit, els robots, n'hi ha dos. Un és la còpia de seguretat de l'altre. Estan guardats sota clau i la clau la tenen poques persones. És el joia de la corona, el tresor, la màquina que ho emmagatzema tot, absolutament tot. Hi caben unes 10.000 cintes, les més modernes amb capacitat de 12 teres, cada una amb un codi particular i convenientment indexades amb tota la informació ben descrita i estructurada. Una peça d'orfebreria a la qual tenen accés tots els redactors de la casa. Això no vol dir que molt sovint no necessitin ajuda del departament per fer cerques concretes i acotades.

5. Els vinils i els CD

“Sempre arriba material nou, quan menys t'ho esperes”. Doncs sí, fa poques setmanes que han arribat a les dependències de TV3. Són l'arxiu sonor històric de Catalunya Ràdio. 50.000 vinils i 200.000 cedés. Una barbaritat, un tresor al qual han hagut de fer lloc adaptant prestatges, una feina de tetrís que val la pena. La gran majoria ja estan digitalitzats des de fa temps i avui són, sobretot els vinils, objectes de col·leccionista.

6. Els inèdits

El programa *Inèdits* acaba de tornar a la graella amb més entrevistes culturals que no es van emetre mai en la seva totalitat, moltes degudes al gran Jaume Figueras i a altres redactors de la casa. Un dels privilegis del departament de documentació és precisament aquest, rebucar entre tant material –la còpia legal és una mínima part entre els milers o milions d'hores en brut que hi ha– i trobar converses amb Joan Fontaine, Kirk Douglas, Federico Fellini, Jacqueline Bisset, Robert Mitchum, Carme Elias, Peter O'Toole, Luis Garcia Berlanga... I també Joan Oliver, Salvador Espriu, Frederic Marès, Xavier Benguerel, Miquel Martí i Pol, Leonard Cohen, J.V. Foix, Josep Palau i Fabre, Anna Murià, Joana Raspall... Ah! I també el programa *Aquest any 100* sobre el centenari del Barça és un bon niu de sucoses entrevistes inèdites.

7. El futur són les metadades

És avui el gran projecte del departament: un gestor de metadades perquè “tot estigui controlat i tot hom parli el mateix idioma a l'hora de fer les cerques”. Exemples de cerques complicades avui en dia: quins polítics catalans del PSC han sigut diputats a Madrid? Quants polítics catalans són nascuts a les comarques tarragonines? Escriptors catalans que hagin sigut polítics? Lluís Llach quins termes de cerca hauria de tenir? Home, cantant, activista, escriptor, polític... L'arxiu de metadades, quan estigui enllestit, uniformitzarà tots els termes de cerca per a cada persona i així les respostes a les preguntes formulades tindran la màxima eficàcia, rapidesa i fiabilitat.

8. Els mapes i les guies

Ocupen poques lleixes de l'arxiu i són pràcticament una rampolla sense sentit ni utilitat present. Google Maps ho soluciona tot a l'instant, tant les ubicacions com les possibles infografies. Però de tant en tant hi ha sorpreses. Com, per exemple, fa uns mesos, quan els redactors que van viatjar a la guerra de Rússia contra Ucraïna es van endur un mapa de tota la vida per guiar-se per territori ucraïnès.

9. Les fotos de premsa

En tenen un armari ple i també les van digitalitzant a poc a poc. Van per la G. Són les fotos –sí, positivades amb paper fotogràfic, sembla mentida, oi?– que el departament de premsa enviava als mitjans de comunicació per a la seva publicació. Avui poden servir per documentar un programa poc recordat o per nodrir d'informació un estudiós interessat per un programa de ciència del gran Josep Maria Ferrer-Arpí. Per cert, la carpeta de La Trinca aviat tindrà utilitat en un programa especial que estan preparant.

10. L'arxiu administratiu

Completament addictiu. Capses i capsos del terra fins al sostre plenes de documentació dels temes més variats vinculats amb tots els departaments de la casa al llarg de la seva història. Documentació de tots els programes, guions i escaletes però també actes dels consells de govern, agendes corporatives, dossiers de premsa, extractes bancaris i d'IVA, correspondència, comprovants de desplaçaments i dietes, enquestes, contractes... “Per esborrar o destruir res abans has de demanar permís”, recalquen. Glups, quina feinada.

